

Maakunnan ohjaus suhteessa tuottajiin ja investointien ohjausmallit

Muutosjohtajien verkostotapaaminen 21.3.2018

Osallistuminen päivän keskusteluun

Screen.io on selainpohjainen työkalu, jossa yleisö voi osallistua keskusteluihin, kyselyihin ja äänestyksiin omalta älypuhelimeltaan, tablettiltaan tai tietokoneeltaan.

Mene osoitteeseen:

mdi.screen.io/ohjausmallit

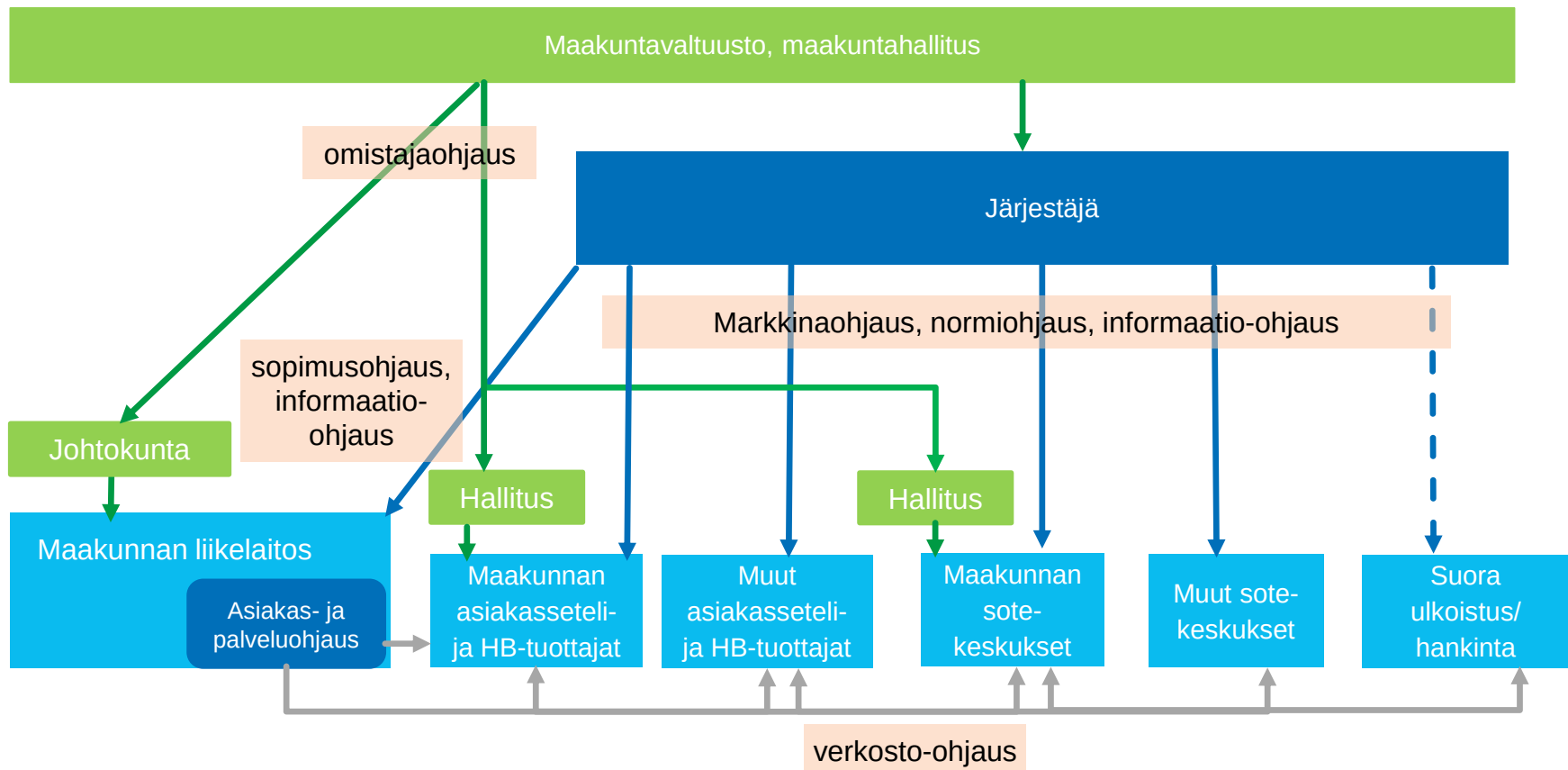
Voit jättää kysymyksiä tai kommentteja päivän esityksistä!

Johdanto

- VN TEAS –hanke (6.1 C MOHJU)
 - Toteuttajana konsortio: NHG, MDI ja Frisky & Anjoy, ohjausryhmän pj Anne-Marie Välikangas (VM)
- Kaksi osa-aluetta: 1) palvelutuotannon ohjaus ja 2) kiinteistö- ja ICT-investointien ohjaus
- Keskeiset kysymykset:
 - Mitä aiemmassa tutkimuksessa on tuotu esiin järjestäjän ja tuottajan eriyttämisestä erityisesti päätösvallan näkökulmasta?
 - Mitkä ovat vaihtoehdot ohjausmalleille järjestäjän ja tuottajan välillä? Ja millä mallilla järjestäjä kykenee parhaiten vaikuttamaan palveluiden kustannuksiin, laatuun ja vaikuttavuuteen?
 - Millaista tietopohjaa, osaamista ja kyvykkyyksiä järjestäjä-tuottajamalli edellyttää valtiolta ja maakunnilta?
 - Mitkä ovat investointitarpeiden kehityssuunnat sosiaali- ja terveyssektorilla eri maakunnissa?
 - Miten sote-rakentamisen kansallinen ohjaus ja koordinaatio tulisi järjestää? Miten muissa maissa sairaalainvestointeja ohjataan?

Ohjaus uudessa maakuntamallissa

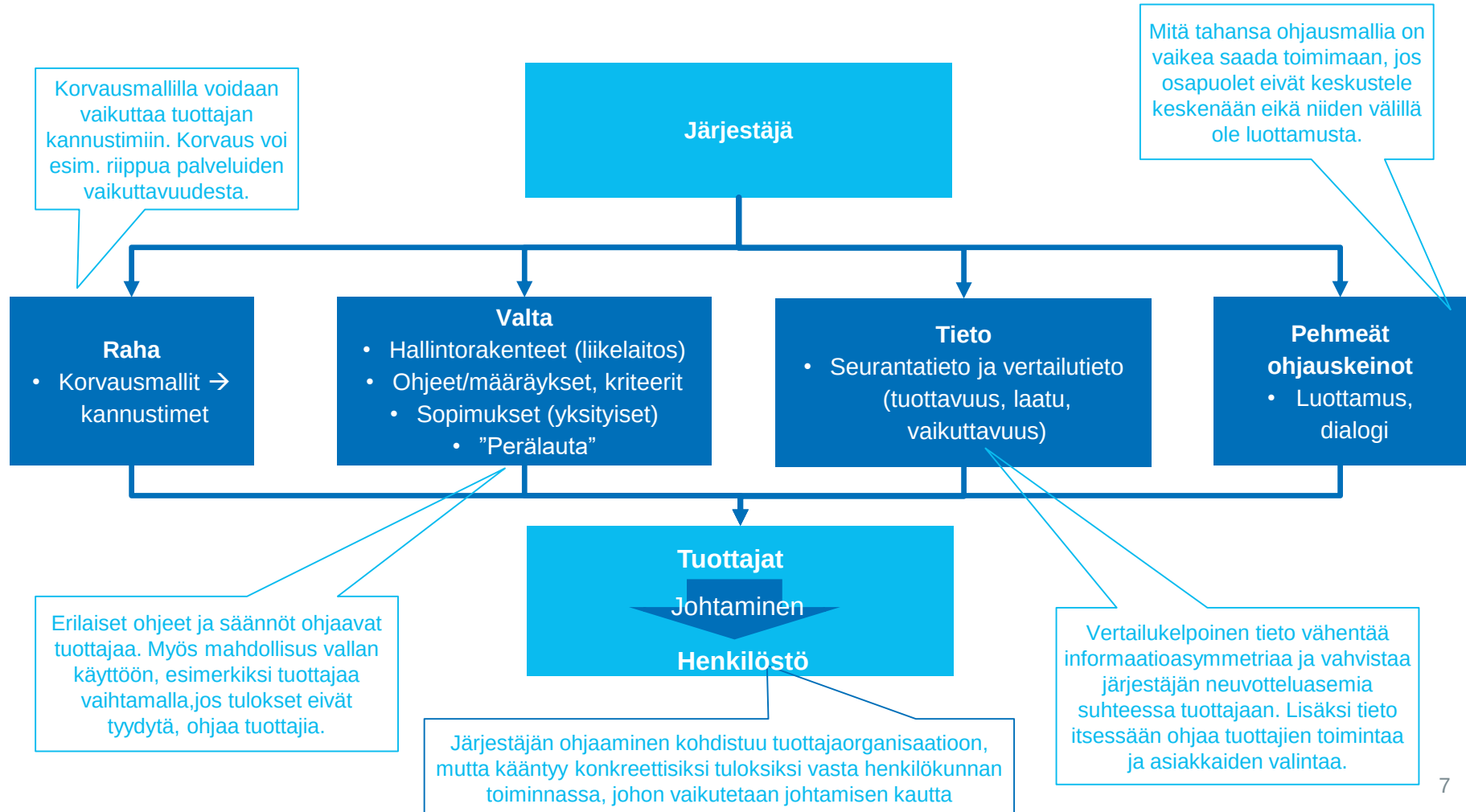
Opit valinnanvapauspalveluiden ohjaamisesta

- Mahdollisuus valita palveluntuottaja lisää asiakkaiden tyytyväisyyttä
- Monessa tapauksessa valinnanvapauden lisääminen on lisännyt käytettävissä olevaa tuotantokapasiteettia ja sitä kautta palveluiden saatavuutta
- Muutama haaste on edelleen ratkaisematta suoran valinnan palveluissa: harvaan asutuille seuduille on vaikea saada palveluita ja paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelut eivät ole parantuneet
- Ihmisillä on erilainen kyvykkyys ja halu tehdä valintoja, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että hyvätuloiset useammin vaihtavat palveluntuottajaa kuin pienituloiset.
- Ikäihmiset tarvitsevat paljon tukea palveluiden valinnassa (hebu ja asiakasseteli)

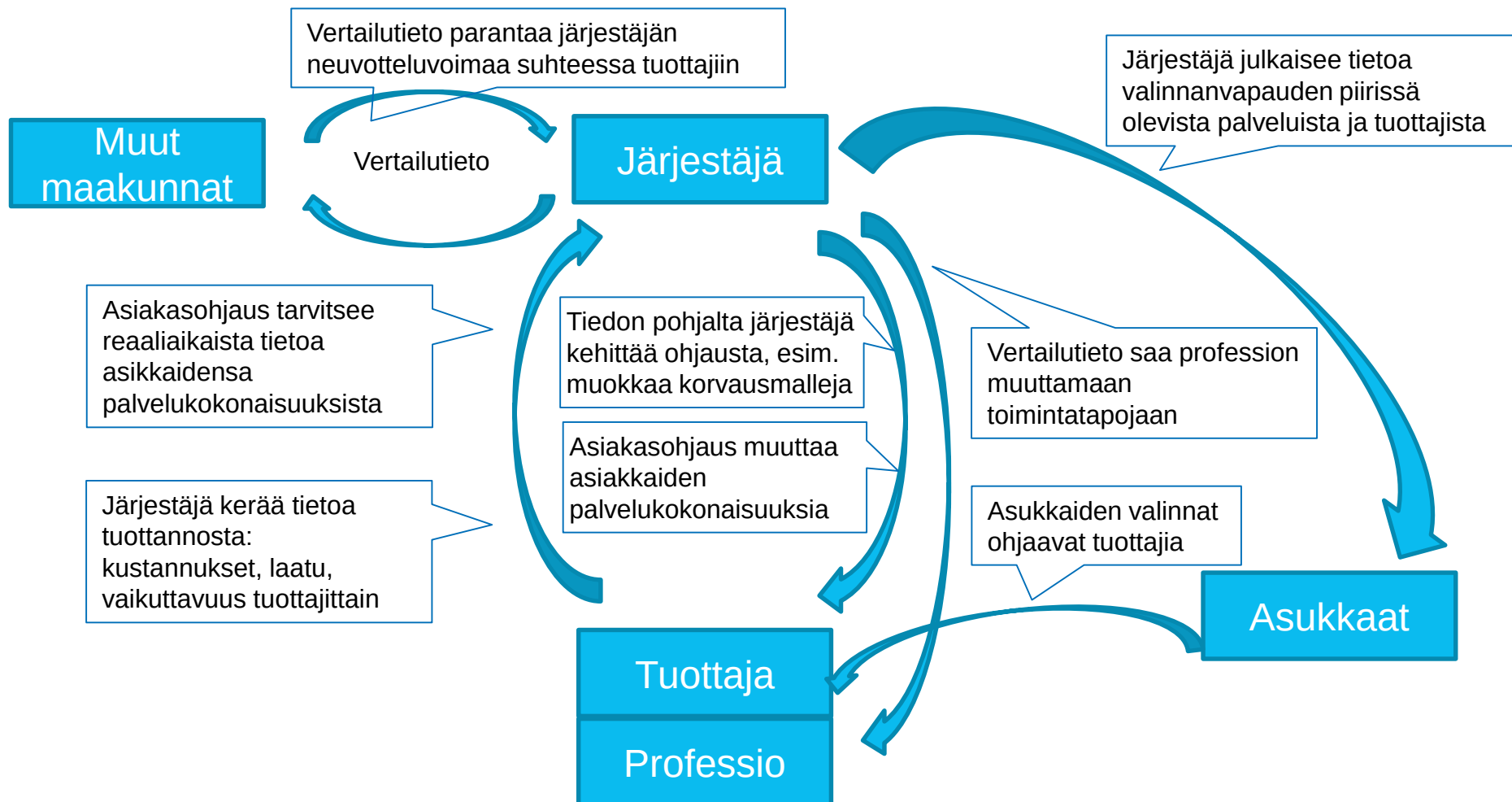
Opit sisäisen tuottajan (sopimus-)ohjaamisesta

- Mahdollisuus kannustinpalkkioihin on saanut tuottajat omaksumaan yrittäjähenkisyttä sekä parantamaan tuottavuutta ja asiakaslähtöisyyttä
- Tilaajan kustannustietoisuus on kasvanut, kun kustannukset ovat tulleet näkyviksi
- Yksi heikkous ovat kasvavat transaktiokustannukset ja hallinnon kasvu
- Toinen heikkous on informaatioasymmetria: tuottaja tuntee kustanusrakenteen paremmin kuin tilaaja. Lisäksi tilaajaosaaminen vaikuttaa kertyvän hitaammin kuin tuottajaosaaminen.
- Keskeisin heikkous on kuitenkin ollut tilaajan ja tuottajan vastakkaiset tavoitteet: tilaaja on pyrkinyt minimoimaan kustannuksia, kun tuottaja puolestaan on hyötynyt mahdollisimman suuresta suoritemäärästä.
 - Tästä seuraa helposti epäluottamusta tilaajan ja tuottajan välille.

Valta, raha ja tieto ovat ohjauksen vipuvarret

Tieto on ohjauksen keskiössä

Johtopäätöksiä tuottajien ohjaamisesta

- Sekä budjettiohjauksessa että tilaaja-tuottajamallien sopimusohjauksessa on ollut merkittäviä haasteita ohjattavuuden näkökulmasta
- Tarvitaan uudenlainen ohjausmalli
 - Kumppanuuteen ja yhteisiin tavoitteisiin perustuva
 - Yhteiset tavoitteet kustannusvaikuttavuudesta
- Mikään ohjausmalli ei toimi, ellei sen taustalle saada tietoa
 - Yhteinen tietopohja maakunnassa
 - Maakuntien välinen tieto vertailukelpoiseksi → kansalliset määrittelyt
- Tiedon lisäksi osapuolten välinen vuorovaikutus ja luottamus on keskeistä

Yhteenveto kiinteistö- ja ICT-investointitarpeista

- Sairaalakiinteistöistä merkittävä tasearvon kasvu lähivuosina
 - Lukuisia isoja investointihankkeita käynnissä. Ensisijaisesti taustalla vanhojen kiinteistöjen huono kunto ja sopimattomuus nykyisiin toimintamalleihin. Taustalla myös pyrkimys varmistaa palvelutuotanto omalla alueella.
- Nykyinen kiinteistökanta kaikissa sairaanhoitopiireissä suhteellisen iäkästä: n. 80 % yli 30 vuotta vanhaa ja siinä paljon korjausvelkaa
 - Lääketiede- ja tekniikka kehittyvät nopeasti ja asettavat tiloille uusia vaatimuksia
- Sote- ja maakuntauudistus luovat myös merkittäviä tarpeita ICT-investoinneille, kun maakunnalle tarvitaan yhteisiä järjestelmiä ja monituottajamalli edellyttää, että järjestäjä jatkossa kykenee keräämään tietoja monelta eri tuottajalta.
- ICT-investointitarpeet riippuvat paljon maakuntien historiallisesta kehityksestä ja integraation vaiheesta.

Palveluverkon ja kiinteistöinvestointien ohjaaminen

- Valtakunnallisella ohjauksella pystyttävä puuttumaan erityisesti siihen, että maahan ei synny päällekkäistä palveluverkkoa
 - Nykytilanteen epävarmuus ajaa sairaanhoitopiirejä tekemään investointeja oman alueen palveluiden turvaamiseksi, jolloin olemassa riski, että investointeja ylimitoitetaan suhteessa potilasvirtoihin
- Toimintaa ohjaava lainsäädäntö nähdään parempana vaihtoehtona kuin investointeja rajoittava
- Maakunnan tilakeskus voi käyttää informaatio-ohjausta: tuoda parhaita käytäntöjä investointien suunnitteluun ja toteutukseen sekä tehdä näkyväksi investoinnin vaikutukset maakunnan käyttömenoihin
- Muissa Pohjoismaissa (Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa) kansallinen ohjaus sairaalainvestoinneissa on suorempaa kuin Suomen sote-uudistuksessa on kaavailtu
 - Kaikissa kolmessa maassa valtio ohjaa resurssiohjauksen keinoin sairaalainvestointeja.

Kiitos!

Lisätietoja: riikka-leena.leskela@nhg.fi, mikko.valtakari@mdi.fi,
petri.uusikyla@frisky.fi